

ČESKÁ REPUBLIKA

N Á L E Z

Ústavního soudu

J m é n e m r e p u b l i k y

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lucie Dolanské Bányaiové a soudců Michala Bartoně a Zdeňka Kühna (soudce zpravodaje) o ústavní stížnosti stěžovatelky **A. U.**, zastoupené JUDr. Zdeňkou Jedličkovou, advokátkou, sídlem Bašty 413/2, Brno, proti usnesení Krajského soudu v Brně – pobočky v Jihlavě ze dne 30. června 2025 č. j. 54 Co 176/2025-888, za účasti **Krajského soudu v Brně – pobočky v Jihlavě**, jako účastníka řízení, a **J. H.**, zastoupeného Mgr. Bohuslavou Bartheldyovou, advokátkou, sídlem Ponávka 185/2, Brno, a nezl. **K. H.**, zastoupené opatrovníkem městem Tišnov, jako vedlejších účastníků řízení, takto:

I. Usnesení Krajského soudu v Brně – pobočky v Jihlavě ze dne 30. června 2025 č. j. 54 Co 176/2025-888 porušilo stěžovatelčino základní právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

II. Usnesení Krajského soudu v Brně – pobočky v Jihlavě ze dne 30. června 2025 č. j. 54 Co 176/2025-888 se ruší.

Odůvodnění:

I.

Podstata věci

1. V této věci se řeší uložení pokuty za zmařený styk otce s nezletilou dcerou (§ 502 zákona o zvláštních řízeních soudních, ve znění účinném do 31. 12. 2025). Stěžovatelka byla s dcerou na dovolené u moře, avšak termínově se pobyt u moře částečně překrýval se dny, během nichž měl mít s dcerou styk otec. Stěžovatelka se nejprve snažila domluvit s otcem na náhradním termínu styku, poté se obrátila na soud a získala předběžné opatření, které jí s dcerou umožnilo odjet na dovolenou. Odvolací soud po bezmála třech měsících prohlásil

předběžné opatření za nezákonné. Ústavní soud dovodil, že civilní soudy stěžovatelku zpětně postihly v rozporu s jejím legitimním očekáváním a důvěrou v právo.

II.

Popis věci a její procesní vývoj

2. Prapříčinou nynější věci byla dovolená u moře na ostrově Tenerife ve Španělsku. Prarodiče své vnučce (nezletilé vedlejší účastníci) a své dceři (stěžovatelce) zaplatili společnou dovolenou, termínově ovšem na dny, kdy se nezletilá měla – podle soudem schválené dohody – stýkat s otcem. Jmenovitě šlo o poslední zářijové dny a úvodní říjnový den roku 2024 (26. 9. až 29. 9. 2024 a 2. 10. 2024). Nezletilé bylo tehdy necelých šest let.

3. Již v létě se stěžovatelka a její advokátka obrátily na otce (vedlejšího účastníka) a poprosily ho, zda nezletilá může jet k moři a zda by bylo možné se domluvit na náhradním termínu styku. Protože se blížil termín dovolené a protože dohoda rodičů byla stále v nedohlednu, stěžovatelka zažádala o vydání předběžného opatření. Okresní soud ve Žďáru nad Sázavou jejímu návrhu vyhověl a 17. 9. 2024, tj. jedenáct dní před odletem na dovolenou, vydal předběžné opatření, které stěžovatelce umožnilo s dcerou odjet na dovolenou (konkrétně znělo tak, že *otec je povinen strpět péči matky o nezletilou ve dnech 26. 9. 2024 až 29. 9. 2024 a dále 2. 10. 2024 na ostrově Tenerife ve Španělsku; otec je povinen nejpozději do 30. 10. 2024 matce sdělit požadovaný náhradní termín styku a matka je povinna v takto stanoveném náhradním termínu styk strpět*). Předběžné opatření bylo matce doručeno 18. 9. 2024, deset dní před odletem na dovolenou.

4. Později ale toto předběžné opatření odvolací soud prohlásil nezákonné. Otec proti předběžnému opatření podal odvolání, které odvolací soud sice odmítl, protože předběžné opatření pozbylo v době rozhodování odvolacího soudu (v prosinci 2024) jakýchkoli účinků. Současně však odvolací soud posoudil zákonnost předběžného opatření a dovodil, že předběžné opatření bylo nezákonné, neboť matka se fakticky domáhala jednorázové změny rozsudku o úpravě styku dcery s otcem, což zákon nepřipouští (usnesení Krajského soudu v Brně – pobočky v Jihlavě ze dne 17. 12. 2024 č. j. 54 Co 290/2024-735).

5. Otec poté navrhl okresnímu soudu, aby nařídil výkon rozhodnutí, a to uložením pokuty za neumožnění styku s dcerou (§ 502 zákona o zvláštních řízeních soudních). Tvrdil, že stěžovatelka nedodržela soudem schválenou dohodu ve dvou případech, tedy dvakrát zmařila styk otce s nezletilou dcerou. Druhé porušení nastalo v prosinci 2024, první porušení se stalo v souvislosti s pobytem u moře na Tenerife. Okresní soud návrhu vyhověl, ovšem jen zčásti (usnesením ze dne 16. dubna 2025 č. j. 4 P 159/2024-872). Uložil pokutu jen za zmaření styku během pobytu u moře na přelomu září a října 2024. Pokutu stanovil ve výši 5 000 Kč. Argumentoval, že sporné předběžné opatření bylo otci doručeno 30. 9. 2024. Až od tohoto dne bylo vykonatelné. Přesto stěžovatelka nevyčkala, až bude předběžné opatření vykonatelné, a odcestovala do Španělska. Stěžovatelka dobře věděla, že se společná dovolená částečně kryje se dny, na které připadl styk dcery s otcem podle pravomocného rozhodnutí soudu, které schválilo dohodu rodičů o úpravě styku s dcerou. Nebylo-li rozhodnuto či dohodnuto jinak, a předběžné opatření doposud nebylo vykonatelné, musela se matka řídit soudním rozhodnutím o úpravě styku.

6. Stěžovatelka se odvolala. Krajský soud jí vyhověl jen zčásti a pokutu snížil na 3 000 Kč. Stěžovatelka musela podle krajského soudu respektovat pravomocné rozhodnutí civilního soudu (soudem schválenou dohodu o styku). Krajský soud zdůraznil, že stěžovatelčin postup nebyl správný, návrhem na vydání předběžného opatření se fakticky domáhala změny

pravomocného rozhodnutí. To není přípustné ani procesně možné. Sporné předběžné opatření nadto nebylo v okamžiku odletu ještě vykonatelné, neboť otec si jej převzal až 30. 9. 2024. Stěžovatelčina obrana, že otec a jeho advokátka se s obsahem předběžného opatření seznámili, neobstojí. V prvé řadě se měla okresního soudu dotázat, zda je předběžné opatření skutečně vykonatelné. Nemohla tak jednat v důvěře v toto rozhodnutí. Dovolená byla rezervována až od 28. 9. 2024, přinejmenším dne 26. 9. 2024 se nezletilá dcera mohla s otcem setkat. Pokuta je tedy po právu. Snížení její výše krajský soud odůvodnil dvěma směry. Stěžovatelka má nízký příjem a šlo o její první porušení povinnosti.

III.

Argumentace stěžovatelky

7. V ústavní stížnosti stěžovatelka úvodem líčí, proč byla dovolená pro dceru důležitá. Celou situaci zavinila neochota otce komunikovat. Stěžovatelka měla pochopení pro jeho pracovní vytížení, proto učinila ústupek v podobě možnosti uskutečnit styk v kterýkoli náhradní termín. Přístup otce byl sobecký. Ústavněprávní argumentace stojí na nezohlednění zvláštností nynějšího případu; stěžovatelka učinila vše, co bylo v nejlepším zájmu dcery, dosáhla dokonce vydání předběžného opatření. Otec předběžné opatření úmyslně převzal až po jejím odletu k moři, dobře však o něm věděl. To, že předběžné opatření nebylo vykonatelné, nemá pro tuto věc význam, protože bylo zřejmé, že se na něm již nic nezmění. Napadené rozhodnutí tak zasahuje do práva stěžovatelky na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny a dále do práva podle čl. 32 Listiny (ochrana rodičovství a rodiny).

IV.

Shrnutí řízení před Ústavním soudem

8. Ústavní soud si vyžádal soudní spis. Dále jmenoval nezletilé, vedlejší účastníky řízení, opatrovníka pro účely řízení před Ústavním soudem, a sice město Tišnov (usnesením ze dne 18. 11. 2025). A konečně, vyzval účastníky a vedlejší účastníky, aby se vyjádřili k nynější ústavní stížnosti.

9. Krajský soud ve vyjádření uvedl, že výkon rozhodnutí uložením pokuty nevyžaduje opakované zmaření styku. Naopak, i jednorázové nerespektování soudního rozhodnutí o úpravě styku s dítětem stačí k uložení pokuty. Předběžné opatření, v této věci navíc nezákonné, neslouží k jednorázovým změnám pravomocného rozhodnutí. Krajský soud (teoreticky) připustil, že neumožnění pobytu u moře by nezletilé mohlo nepříznivě ovlivnit její duševní pohodu. Na druhou stranu za nastalou situaci nemůže otec, jak stěžovatelka naznačuje. Byla to stěžovatelka, která si sama, případně v součinnosti s ostatními příslušníky rodiny, naplánovala dovolenou na čas, který byl určen pro styk mezi nezletilou a jejím otcem.

10. Opatrovník nezletilé se ztotožnil s napadeným usnesením.

11. Otec nezletilé úvodem upozornil, že pokuta ve výši 3 000 Kč je bagatelní. Proto by se Ústavní soud neměl ústavní stížností vůbec zabývat. Stěžovatelka neuvádí nic, co by naznačovalo, že tato věc má ústavní význam. I kdyby snad něco uvedla, nejde o újmu ústavního významu. Stěžovatelka musela vědět, že k okamžiku odletu na dovolenou ještě nebylo předběžné opatření vykonatelné, případně se na to mohla dotázat soudu. Otec nic neprodlužoval, předběžné opatření mu nebylo doručeno fikcí, vyzvedl si jej v úložní lhůtě. Klíčové je, že předběžné opatření bylo nezákonné, stěžovatelka o něj nemohla v souladu

se zákonem vůbec žádat a okresní soud neměl návrhu vyhovět. Otec se ohrazuje proti způsobu, jak stěžovatelka celou situaci vykreslila ze skutkového hlediska. Otec musel strpět její chování po delší dobu, u dovolené na konci léta 2024 již musel učinit přítrž, a to i za cenu zarmoucení vlastní dcery. Podle otce je důležité, aby se dcera naučila komunikovat s jinými, neboť to stěžovatelka neumí. Otec věří, že dcera „*ještě zažije spoustu zahraničních dovolených u moře, v důsledku jejichž realizace nebude zasahováno do práva nikoho ze zúčastněných.*“ Pokuta nezasahuje do práva na rodinný život, ale jen do práva vlastnit majetek. Civilní soudy se pečlivě zabývaly stěžovatelčinými majetkovými poměry.

12. Ústavní soud přeposlal všechna vyjádření stěžovatelce i účastníkům a vedlejším účastníkům, nikdo se však již dále nevyjádřil.

13. Ústavní soud nenařídil ústní jednání, neboť od něho nelze očekávat další objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu).

V.

Posouzení ústavní stížnosti

14. Nynější věc se týká bagatelní částky (3 000 Kč). Ne vždy je však hodnota sporu určující. Nejde o rozhodující či jediné hledisko, zda se Ústavní soud bude tou či onou ústavní stížností plnohodnotně zabývat (např. nález ze dne 8. 11. 2016 sp. zn. II. ÚS 2571/16, *Skoboutil*, bod 15). Ostatně Ústavní soud se v minulosti již věcně zabýval ústavní stížností, která se týkala nařízení výkonu rozhodnutí uložením pokuty ve stejné výši, tj. 3 000 Kč (nález ze dne 24. 1. 2023 sp. zn. II. ÚS 2355/22, body 4 a 19).

15. Výchozí premisy této věci jsou jasné. Rodičovská odpovědnost trvá i poté, co rodiče dítěte spolu nežijí. Dokud dítě nenabude zletilosti, má každý rodič nejen právo, ale také povinnost se s ním osobně stýkat. Tomu odpovídá ústavně zaručené právo dítěte na rodičovskou výchovu a péči (čl. 32 odst. 4 Listiny). Předpokládá se, že se rodiče dohodnou, jak, kdy a na jak dlouho se budou stýkat s dítětem. Dítě má právo, aby udržovalo s oběma rodiči pravidelný osobní kontakt, a rodiče mají právo i odpovědnost za jeho péči a výchovu. Tomu odpovídá pozitivní závazek státu, aby přijal vhodná opatření včetně těch donucovacích povahy, zvláště pokud rodič maří kontakt dítěte s druhým rodičem. Taková opatření mají za cíl jediné: obnovit soužití rodiče s dítětem a umožnit výkon práva na nerušený rodinný život (komplexně k této problematice nález ze dne 21. 5. 2025 sp. zn. II. ÚS 2423/24, *Právo a povinnost styku s dítětem jako integrální součást rodičovské odpovědnosti*, body 30 a násl.).

16. Tento účel plní též nařízení výkonu rozhodnutí uložením pokuty (§ 502 zákona o zvláštních řízeních soudních), k němuž se Ústavní soud již v minulosti opakovaně vyjadřoval (srov. zejm. nálezy ze dne 13. 10. 2015 sp. zn. III. ÚS 3462/14; ze dne 19. 4. 2016 sp. zn. II. ÚS 3489/15; ze dne 19. 3. 2019 sp. zn. II. ÚS 3573/18; nebo ze dne 26. 8. 2025 sp. zn. II. ÚS 1938/25).

17. Cílem pokuty je donutit povinného rodiče, aby umožnil druhému rodiči vykonávat nerušený rodinný život ve shodě se soudním rozhodnutím upravujícím styk s dítětem. Stát musí přijmout opatření k zajištění nerušeného výkonu práva na rodinný život, cílem je napravit nežádoucí stav do budoucna – opětovně umožnit osobní kontakt mezi dítětem a oprávněným rodičem. Základní právo na nerušený rodinný život (čl. 10 odst. 2 a čl. 32

odst. 4 Listiny) tak zahrnuje též právo na přijetí vhodných opatření, včetně nařízení výkonu rozhodnutí uložením pokuty.

18. Soudy ale nesmí ukládat pokuty mechanicky. Musí pečlivě posoudit, proč se styky neuskutečnily a co bylo příčinou jejich zmaření. Civilní soudy musí zkoumat všechny okolnosti případu včetně jeho kontextu. Ne každé porušení vykonatelného rozhodnutí vyžaduje, aby stát vždy a za každých okolností reagoval uložením pokuty. Je nutné individuálně posoudit okolnosti každého porušení. Zároveň je třeba zohlednit širší souvislosti, které ukazují na dlouhodobé neuskutečňování předávání dětí, nikoli na jednotlivé výjimečné případy, které by bylo možné považovat za omluvitelné (srov. opět nález II. ÚS 1938/25, body 34 a 38 a zvl. bod 46).

19. Rodiče jistě nesmí svévolně ignorovat vykonatelná soudní rozhodnutí. To se však v nynějším případě nestalo. Stěžovatelka se snažila s otcem nejprve domluvit, poté podala návrh na vydání předběžného opatření, kterým by se z povinnosti vůči otci vyvázala. Již v létě 2024 se stěžovatelka (prostřednictvím advokátky) snažila s otcem domluvit. Sama uznala, že se termín pobytu u moře částečně kryje se dny, které připadají na styk dcery s otcem. Proto navrhla náhradní dny styku, a to od 29. 8. 2024 do 1. 9. 2024 (e-mail ze dne 16. 7. 2024 na č. l. 653 soudního spisu). Nedostí na tom. Poprosila otce, aby nekazil dceři radost (viz e-mail ze dne 27. 8. 2024 na č. l. 651 spisu), navrhla mu, aby si sám určil náhradní termín, tentokrát na kteroukoli dobu a čas (e-mail ze dne 28. 8. 2024 na č. l. 650 spisu). Otec však stěžovatelčinu prosbu nevyslyšel. Po marné snaze se s otcem domluvit podala 10. 9. 2024, tj. stále více než dva týdny před plánovanou dovolenou, návrh na vydání předběžného opatření, se kterým v prvním stupni uspěla (předběžné opatření ze dne 17. 9. 2024). O vydání předběžného opatření stěžovatelka informovala otce i jeho advokátku (e-maily ze dne 25. 9. 2024 na č. l. 799 a 800 spisu). Otec teprve po jejím odletu na dovolenou stěžovatelku upozornil, že si předběžné opatření před odletem nevyzvedl, proto stěžovatelka jedná protiprávně. K tomu přiložil snímek poučení soudního rozhodnutí, kde zvýraznil pasáž, podle které je „*usnesení vykonatelné ve výroku I., jakmile bylo doručeno tomu, komu se ukládá povinnost*“ (textové zprávy z 30. 9. 2024 na č. l. 801 a násl. spisu). Bezmála o tři měsíce později odvolací soud prohlásil, že předběžné opatření bylo nezákonné.

20. Tyto okolnosti krajský soud pominul. Místo toho se lze v jeho rozhodnutí dočíst, že stěžovatelka nesprávně podala návrh na vydání předběžného opatření, které okresní soud vůbec neměl vydat. Krajskému soudu nebylo ani jasné, co bránilo ve styku ve dnech 26. 9. a 27. 9. 2024, neboť dovolená měla začít až 28. 9. 2024. Krajský soud však opomněl, že předběžné opatření se týkalo též obou dnů, tj. 26. 9. a 27. 9. 2024 (viz bod 3 shora). Pokud pak krajský soud vyčítá stěžovatelce, že postupovala nesprávně a že předběžné opatření neměl okresní soud vůbec vydat, pomíjí kontext tohoto případu a rozhoduje svévolně. V tom již naráží na ústavní limity.

21. Jedním z principů právního státu je ochrana důvěry v právo. Pokud někdo jedná v (oprávněné) důvěře v nějaký zákon, respektive v právo vůbec, nemá být v této své důvěře zklamán (obecně např. nález ze dne 23. 1. 2008 sp. zn. I. ÚS 520/06, *BISTROT DE MARLENE*, bod 8). Stěžovatelka v této věci jednala v důvěře ve vydané předběžné opatření. Pro důvěru v právo nemá význam, že o tři měsíce později odvolací soud označil předběžné opatření za nezákonné. Podstatné je, že návrhu okresní soud vyhověl a v době, kdy stěžovatelka s dcerou odjela na dovolenou, tu bylo rozhodnutí okresního soudu, které jednání stěžovatelky z hlediska práva schválilo.

22. Rozhodně nelze stěžovatelce vyčítat, že teprve odvolací soud zaujal jiný právní názor a předběžné opatření (i žádost o jeho vydání) považoval za rozporné se zákonem. Po jednotlivcích nelze žádat, aby byli moudřejší než soud, aby právu rozuměli lépe než soudci, aby předem tušili, že by soud rozhodne v jejich prospěch, že snad odvolací soud zaujme jiné stanovisko. V daném kontextu, s ohledem na snahu stěžovatelky se nejprve s otcem domluvit, a poté na snahu o vydání předběžného opatření, kterému soud vyhověl, si lze jen těžko představit, co více ještě měla učinit. Stěžovatelka k nezákonnosti předběžného opatření (kterou Ústavní soud nehodnotí) nijak nepřispěla, například tím, že by soudu uvedla nějaké klamavé informace. Proto pozdější prohlášení nezákonnosti předběžného opatření nelze stěžovatelce klást k tíži.

23. Otázka, zda soudní rozhodnutí bylo v den vycestování vykonatelné či nikoli, není v kontextu tohoto případu (z hlediska aplikace § 502 zákona o zvláštních řízeních soudních) významná, neboť nijak nesnižuje důvěru stěžovatelky v rozhodnutí soudu. Předběžným opatřením byl v každém případě již okresní soud vázán, stěžovatelka jej převzala a byla v dobré víře, že jednala po právu. Stěžovatelka má pravdu, že na rozhodnutí soudu se nemohlo již nic změnit, rozhodnutí jí bylo řádně doručeno a není třeba spekulovat, proč se otcí rozhodnutí doručovalo podstatně déle. Lze však dodat, že nařízení výkonu rozhodnutí uložením pokuty nemůže být náhradkou pro řešení nevraživosti mezi rodiči či prostředkem pro ventilaci „naschválů“, které si bývalí partneři dělají.

24. Ústavní soud nehodnotí věc z hlediska podústavního práva a nijak nehodnotí zákonnost vydaného předběžného opatření. Podstatné je, že stěžovatelka se aktivně snažila vyhnout porušení svých povinností stanovených rozsudkem, který schválil dohodu o úpravě styku. Klíčové je, že okresní soud jí vyhověl a vydal předběžné opatření, které vyznělo v její prospěch. Uložení pokuty za těchto okolností porušilo stěžovatelčino důvěru v právo, jak jej vyložil okresní soud.

VII. Závěr

25. Ústavní soud uzavírá, že krajský soud neústavně pochybil, neboť nevzal v potaz stěžovatelčinu důvěru ve vydané předběžné opatření. Nezákonnost předběžného opatření nelze za daných okolností klást stěžovatelce k tíži. Krajský soud tak porušil stěžovatelčino základní právo na soudní ochranu (čl. 36 odst. 1 Listiny).

26. Ústavní soud proto ústavní stížnosti vyhověl a napadené usnesení krajského soudu zrušil [§ 82 odst. 2 písm. a) a § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu].

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 21. ledna 2026

Lucie Dolanská Bányaiová
předsedkyně senátu